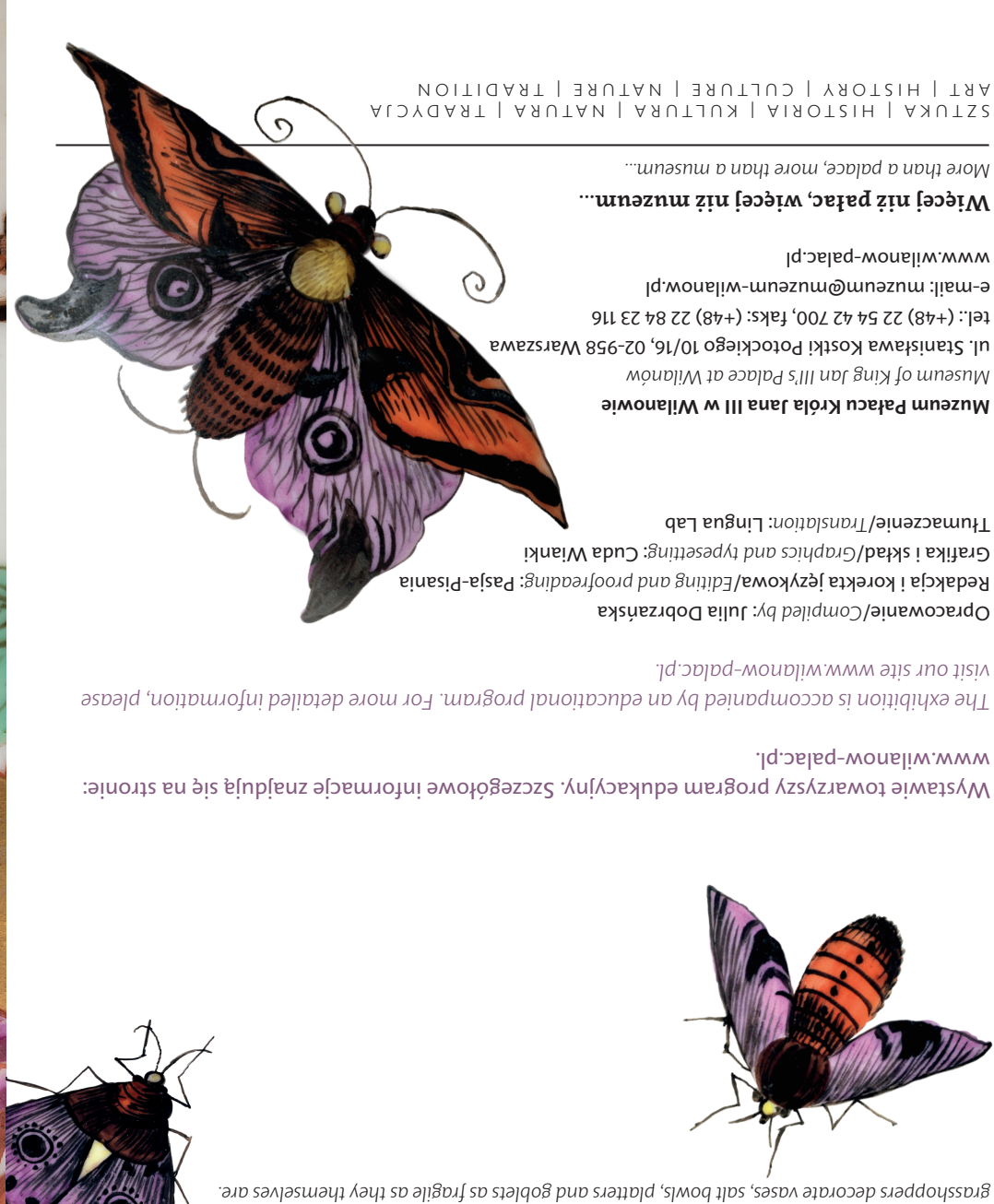

Wilanowski mikrokosmos

– karta zadań

– task card

Na wystawie prezentowane są dzieła sztuki pochodzące z wilanowskich zbiorów ceramicznych i archeologicznych, które łączą nieoczywisty motyw dekoracyjny: owady. Zanurzmy się w świecie, gdzie kultura przenika się z naturą, a drobne, delikatne, wielobarwne motyle, chrząszcze i pasikoniki zdobią równie kruche, jak one same, wazon, wazy, solniczki, półmiski, a także pucharki.

The exhibition presents works of art from the Wilanów ceramic and archaeological collections with a common, non-obvious decorative motif: insects. Let us immerse ourselves in a world where culture intertwines with nature; where small, fine, multi-coloured butterflies, beetles and grasshoppers decorate vases, salt bowls, platters and goblets as fragile as they themselves are.

Wystawie towarzyszy program edukacyjny. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie: www.wilanow-palac.pl.
The exhibition is accompanied by an educational program. For more detailed information, please visit our site www.wilanow-palac.pl.

Więcej niż pałac, więcej niż muzeum...

SZTUKA | HISTORIA | KULTURA | NATURA | TRADYCJA
ART | HISTORY | CULTURE | NATURE | TRADITION

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16, 02-958 Warszawa
tel.: (+48) 22 54 42 700, faks: (+48) 22 84 23 116
e-mail: muzem@muzeum-wilanow.pl
www.wilanow-palac.pl

Opracowanie/Compiled by: Julia Dobrzańska
Redakcja i korekta językowa/Editing and proofreading: Pasja-Pisania
Grafika i skład/Graphics and typesetting: Cuda Wiąki
Tłumaczenie/Translation: Lingua Lab

1 Czym są owady? What are insects?

Świat owadów jest niezwykle różnorodny, jednakże istnieją cechy wspólne wyróżniające tę grupę organizmów. Przyjrzyj się owadom, które rozbiegły się po stronie. Zobacz, jak wyglądają ich ciała, a następnie policz, ile mają odnóży. Znajdź na wystawie eksponat, z którego pochodzą prezentowane owady. Zdobiące go ilustracje są bardzo realistyczne. Czy poznajesz ten gatunek motyla? To rusałka pokrzywnik!

The world of insects is extremely diverse; there are, however, common features which distinguish this group of species. Look at the insects scattered across the page. Observe what their bodies look like and then count how many legs they have. Look around the exhibition and find which piece the presented insects come from. The illustrations decorating it are very realistic. Do you recognise this butterfly species? This is a small tortoiseshell!

Maselniczka z pokrywką, czas powstania: ok. 1750, materiał: porcelana, kraj pochodzenia: Niemcy (Miśnia)

Butter dish with a cover, creation time: approx. 1750, material: porcelain, country of origin: Germany (Meissen)

2 Do kroczenia, do skakania, do grzebania For walking, jumping, digging

Wiesz już, że ciało owadów składa się z części. Są to głowa, tułów i odwłok. Na tułowie znajdują się trzy pary odnóży, w przeciwieństwie np. do pajęczaków, które mają głowotułów, a na nim cztery pary odnóży krocznych. Funkcja odnóży owadów, a co za tym idzie ich budowa, może być różna.

Znajdź na wystawie figurkę zaprezentowaną na fotografii. Przedstawia ona owady należące do rzędu chrząszczy. Trzy z nich należą do podrodziny rohatynicowatych, a czwarty, najmniejszy (czy udało Ci się go wypatrzeć?), do rodziny biegaczowatych. Zastanów się, do czego służą ich odnóża: do kroczenia, skakania, pływania, chwytania, a może grzebania?

You already know that the body of an insect consists of parts. These parts are: the head, the thorax, and the abdomen. On the sides of the thorax, we can find three pairs of legs, unlike in arachnids for example: those have a cephalothorax and four pairs of gressorial legs on it. The function of insect legs, and thus their structure, may be different.

Look around the exhibition and find the figurine from the photo. It presents insects from the order Coleoptera (beetles). Three of them are rhinoceros beetles, and the fourth, smallest one (did you manage to spot it?), belongs to the ground beetles family. Think about how they use their legs: for walking, jumping, swimming, gripping, perhaps digging?

Figurka, czas powstania: ok. 1794 – model, materiał: biskwit, kraj pochodzenia: Niemcy (Miśnia)

Figurine, creation time: approx. 1794 – model, material: biscuit, country of origin: Germany (Meissen)

W górę!

Owady dzielmy na bezskrzydłe i uskrzydłone, jeśli mają skrzydła, to zazwyczaj dwie pary. U niektórych można zobaczyć jedną parę skrzydeł, gdyż druga została przekształcona w przegmianki, które na wiele sposobów współpracują lot owada. Jedna para skrzydeł występuje u muchówek – owadów, które możesz zobaczyć między innymi na znalezionej w trakcie prac archeologicznych porcelanowej pokrywce. Znajdź ją na ekspozycji i poszukaj innych eksponatów, na których także zostały przedstawione muchówki.

Insects are divided into the wingless and winged group. The latter usually have two pairs of wings. In some of them, you can only see one pair of wings, because the other one has been transformed into halteres which support the insect's flight in many ways. One pair of wings is found in dipterans (flies) – insects which you may notice on items like the porcelain lid found during archaeological works. Find it in the exhibition and look for other pieces with depictions of flies.

Porcelanowa pokrywka znaleziona podczas prac archeologicznych prowadzonych na terenie Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie w 2005 roku, czas powstania: XIX wiek

Porcelain lid found during archaeological works carried out at the Museum of King Jan III's Palace at Wilanów in 2005, creation time: 19th century

Gdzie można spotkać owady?

Owady są wszechobecne. Można je spotkać w lesie, na łące oraz w parku, jak również nad wodą i pod jej powierzchnią. Spotkasz je także w mieście. Niektóre z nich żyją w pojedynkę, inne tworzą całe społeczeństwa, np. pszczoły. Czy wiesz, że w wilanowskich ogrodach znajduje się pasteka? Mieści się co prawda w części niedostępnej w czasie zwiedzania, lecz można ją zobaczyć podczas niektórych zajęć edukacyjnych. Spacerując po ogrodach, z pewnością wypatrzysz pszczoły, które pracownicie zapylają kwiaty w przypiętym parku. Mieszkań one w drewnianych ulach, a także w kłodzie bartnej, czyli wdrążonym pniu drzewa. Na wystawie znajdziesz puchar, na którym można zobaczyć ul stomianny, tak zwana kuszka, oraz fruwiące wokół niego pszczoły. Czy udało Ci się znaleźć ten eksponat? Pomogą Ci w tym motyl i pszczoła zdołające inne, podobne naczynie wykonane przez tego samego twórcę – Juliana Ignacego Ceyzika.

Insects are ubiquitous. They can be found in forests, meadows and parks, as well as near the water and under its surface. You will also find them in the city. Some of them live alone, others form communities, like bees. Did you know there is a bee yard in the gardens of Wilanów? Although it is located in the area not accessible for visiting, it does open for some of our educational activities. Walking through the gardens, you will surely spot the bees, busily pollinating flowers in the palace park. They live in wooden hives as well as in a log hive: a hollow tree trunk. In the exhibition, you will find a goblet on which you can see a straw hive and bees flying around it. Did you manage to find this piece? Look who can help you: the butterfly and the bee decorating another, similar dish made by the same artist: Julian Ignacy Ceyzik.

Motyl i pszczoła – elementy dekoracyjne naczynia wykonanego przez Juliana Ignacego Ceyzika, czas powstania: 1818–1832, materiał: glina, kraj pochodzenia: Polska (Kresy Wschodnie dawnej Rzeczypospolitej)/Rosja?

A butterfly and a bee: decorative elements of a vessel produced by Julian Ignacy Ceyzik, creation time: 1818–1832, material: clay, country of origin: Poland (Eastern Borderlands of the former Polish Commonwealth)/Russia?

Motyle i cmy

Jednymi z najpiękniejszych owadów są motyle. Fotoczenie grupę tę dzielimy na motyle dzienne oraz nocne, zwane cmy. Motyle dzienne mają cienkie, proste czułki zalkonzone buławką. Czułki cmy natomiast nie mają buławki, wyglądają różnie w zależności od gatunku. Gdy cma odpoczywa, układa skrzydła dachówkowato albo na boki, a motyle dzienne składają je zazwyczaj razem, pionowo nad ciałem. W wielu przypadkach cmy są też bardziej puchate od motyli dziennych, a także mniej barwne, choć znane są wyjątki od tej reguły. Na wystawie zobaczysz niezwykle eksponat, na którym zostały przedstawione różne gatunki motyli. Niektóre z nich mają cechy motyli dziennych, a inne nocnych. Spróbuj go odnaleźć.

Butterflies are among the most beautiful insects. The group is commonly divided into diurnal and nocturnal species. Butterflies (the diurnal group) have thin, straight antennae which end in a club. In the case of moths, the antennae do not have clubs and look different depending on the species. When a moth rests, it drapes its wings down its back or spreads them out to the sides, while butterflies usually hold them upright together, above their body. In many cases, moths are also fluffier than butterflies, less colourful, although there are exceptions to this rule as well. At the exhibition, you will see an extraordinary piece on which various species of butterflies have been presented. Some of them have the characteristics of butterflies, others of moths. Try to find it.

1. Taboret, czas powstania: lata 30. i 40. XIX w., materiał: fajans, kraj pochodzenia: Rosja? 2. Motyle nocne 3. Motyle dzienne

1. Stool, creation time: 1830s and 1840s, material: faience, country of origin: Russia? 2. Moths 3. Butterflies

Znane i nieznanne

Niektóre owady budzą powszechną sympatię, np. biedronki. Są też takie, które wzbudzają odmienne emocje, choćby karaczany. Liszkowec cytrynek, rusałka pawik i chrabąszcz majowy to owady, które potrafią rozpoznać chyba każdy. Zaskakujące jest to, jak wiele gatunków może należeć do znanych grup, takich jak motyle, chrabąszcze, mrówki czy wazki. Czy wiesz, że w Polsce zaobserwowano 74 gatunki wazek? W ogrodach wilanowskich można spotkać aż 41 z nich! Gdy już zwiedzisz pałac, wybierz się do parku. Może w czasie spaceru uda Ci się zaobserwować jakies owady?

Some insects – ladybirds for instance – are liked by everybody. Others provoke very different emotions: just think of cockroaches! The common brimstone, the European peacock and the cockchafer are insects that most people can recognise. What is surprising, however, is the number of species belonging to well-known groups such as butterflies, beetles, ants or dragonflies. Did you know that, in Poland, 74 dragonfly species have been observed? In the gardens of Wilanów, you can find as many as 41 of them! When you have visited the palace, go to the park. Perhaps you will manage to observe some insects during your walk?

Biedronka, dekoracja na sosjercie, czas powstania: 1738 – model, 1740–1745 – materiał: porcelana, kraj pochodzenia: Niemcy (Misnia)

Ladybird, decoration on a sauce boat, creation time: 1738 – model, 1740–1745 – vessel, material: porcelain, country of origin: Germany (Meissen)

Chrabąszcz majowy, dekoracja na azurowym wazonie, 1750–1760, materiał: porcelana, kraj pochodzenia: Niemcy (Misnia)

Cockchafer, decoration on an openwork vase, creation time: 1750–1760, material: porcelain, country of origin: Germany (Meissen)